

Koronawirus günleri

Category: Kitapcy, Psihologiya, Publisistika

написано kitapcy | 23 января, 2025

Koronawirus günleri KORONAWIRUS GÜNLERI...

Hamana diýersiň, nijeme aýlar geçen ýaly bolýar göwnüme, emma öýden çykman oturanymyza şu gün bir ýarym aý boldy. Adam pahyr bir ýerde köp oturyberse, dört diwar üstüne ýykylaýjak ýaly umytsyzlyga düşüberýän ekeni.

Edil ýöne ylmy-fantastiki kinofilminden gahrymanlary ýaly bolaýdyk.

Aslynda ýurdumyzda bolup geçýän zatlar umuman alanda adatdan daşary geň-taňsy wakalaryň bolup geçýän fantastiki kinofilimiň epizodlaryna juda meňzeş. Şindi işiň içine koronawirus, pandemiýa, pylan-pysmydan dagylar aralaşdy welin, ylaýyk ylmy-fantastiki kinofilminden senariýasyna öwrüldi duruberdi.

Galyberse-de; biziň özümüz pop erigini ymam erigine öwürmäge, organiki şerbet öndürmäge, azan okaýan sagat oýlap tapmaga, «bir salawatda sen çek» maksatnamasy ýaly ylym dünyäsini sarsdyran oýlap tapyşlar bilen elmydama ylma üns berýän ýurt bolup geldik. Indi bolsa sirke bilen korona wirusyny öldürjek bolýarys!

Özgeleriň kyn gününe begenip: «Oh, ýeke däl ekenim» diýen pikirde öz-özüne teselli berýän erbet niýetli ýoldaşlar deýin, «Bolýa-la, diňe biz däl ahyryn, bütin dünýä şol bir meseleden çaykanyp dur, biz ýene olardan elhalrak» diýip öz-özümize zügürt tesellisini berýärис.

Hemmeleriň aklynda-oýunda şol bir soraglar aýlanýar: «Haçan guitararka? Gutarmyka beri? Gutaran ýagdaýynda ýasaýyş öñküsi ýaly dowam edermikä?»

Mundan beýlæk hemme zadyň öñki-öñkülik boljagyny hyýal etmek, meniň pikirimçe içinde gezip ýoren ylmy-fantastiki modelimize

gabat gelmänem duranok, emma dünýäni barmagynda pyrlap oturan daşarky güýçler muňa idin berer öýdemok.

* * *

Geçen hepde bary-ýogy iki sagat galanda habar berlen köcä çykma gadagançylygy sebäpli dörän ber-başagaýlykdan soñky bu hepdede imisalyk höküm sürýär.

Bu ýüze çykan ýagdaý üçin köp kişi halky ýazgardy, millet görgülini jahyllkykda aýypladylar... Eýse näme, dünýäniň nireshinde bolanyňda-da, halkyň pikir etmeýän bir zadyny bary-ýogy iki sagat galanda mälüm edilse, bolmanam başagaýlyk dörär. Ýörite hünärmen bolmagyň hajaty ýok, diňe ylymdan, jemgyýetçilik dolandyryşyndan, sosiologiýadan, psihologiýadan az-owlak habarly bolan ýolbaşçylaryň bular ýaly wakany öňünden çaklap bilmezligi mümkün däl!

Biziň häkimiýetimize daşyndan syn edilende, göýä diýersiň aklyna al kakmyş bir jyn kelleliniň ýadyna bir zat düşyär, onam hil bir täze zat oýlap tapan ýaly ýanyndakylara aýdýar, onsoň ol aýdylan pikiriň ne öňi, ne yzy, ne-de getirjek netijesidir döretjek täsiri ara alyp maslahatlaşylman, hünärmenlerdir bilermenlere geňeşilmän aýdylşy ýaly goni ýerine ýetirilýän görnüşi berýär.

Daş-töweregimiz şeýle pikiri bolsa-da zikiri ýok, düşünme ukybyny kosmosa raketa uçurmak ýaly çylsyrymly iş hasaplaýan, diňe aýdylany edip wyždanyny köşeşdirýän, «Biz elimizden geleni etdik» diýip bilýän adamlardan doly.

‘‘Ýalňışan ekenik» diýip, yzyndanam ‘‘ýalňışmaýan adam ýok» düşünjesinden ugur alyp goýberen ýalňışlygyny ýatdan çykarmak, eden ýalňışlygyň hiç hili öwezini dolman zat bolmadyk ýaly durmuşa müýnsüz dowam etmek biziň ýurdumuza mahsus bolan bir däp bolmaly.

Iň esasy zadam, bu goýberilen ýalňışlygyň netijelerine döz gelmelileriň şol ýalňışlygy edenlere alkyş okamagy. Alanam razy, berenem! Bizem ynha şoňa düşünmän ele galam almaly bolduk!

Bu hepde nähili boldy?

Işı öz prosedurasyna laýyklykda ýerine ýetirdiler welin,

adamlarda howsala-da bolmady, başagaýlygam döremedi. Diýmek, işi düzgünine görä-de edip bolýan eken-ä!

* * *

Başymyzdan geçýän şunça kynçylyklarymyzy az görýän ýaly, indem jezalary ýerine ýetiriş kanunyny çykardylar.

Ilki “aýal-gyzlara garşı zorlukly jenaýatlar we jyns çygryndaky jenaýatlar muna girenok” diýdiler.

Ýogsam bolmasa, bu kanun Ýokary halk mejlisiniň (TBMM) komissiýasyndan geçmegi üçin orta atylypdy, özem bu jezalary ýerine ýetiriş kanunynyň içinde jyns çygryndaky jenaýatlara we aýal-gyzlara howp döredip biljek birentek jenaýata günä geçişligiň boljakdygyny aňladýan birnäçe maddalar bar.

Hünärmen hukukçylar Türkiye respublikasynyň kanunlarynda «aýal-gyzlara garşı zorluk» kesgitlenen jenaýat ýokdugyny, şonuň üçin hem bu «Günä geçişligiň» zenan ganhorlarydyr ejize ganym bihepbeleriň günäsini ýeňletmek üçin aýal-gyzlaryň we çagalaryň jan saglygyny göz öňüne tutmazdan kabul edilen ýagdaýynda, dürli agyr jenaýatlardan, aýal-gyzlara zorlukly şikes ýetirmekden, aýal-gyzlary we kämillik ýaşyna ýetmedik çagalary zorlamakdan, ogurlykdan, narkotiki serişdeleri öndürmekden we satmakdan oturan 90 müň tussagyň azatlyga çykarmak üçin ýolunyň açylandygyny aýdýarlar.

Hem maddy, hem ruhy taýdan alaçsyz galan şu kyn döwrümüzde koronawirus belasyny az görýän ýaly ondan has beterlerini gaýtadan aramyza saljak bolýarlar!

Häzir işi-güýji barlaryňam ißsiz galyp, garamaýak görgüliniň «Biz indi näalaç ederkäk?» diýip elewreýän, maddy we ruhy taýdan ejizlän şu agyr ýagdaýymyzda 90 müň ißsiz-güýcsüz tussagy aramyza goşmaga taýarlanýarlar.

Uzyn geipiň gysgası: bizde korona gutarsa-da, dert gutarmaz!

Ýurdumyzda koronawirusdan has howply we olaryň garşysyna hiç bir goragymyz bolman biçäre bolup galynan şeýle bir köp mikrop bar welin...

Üstesine daşardakylary az görýän ýaly, içeri dykanlarynam goýberýärler.

Görnüşi ýaly, oňaýly çäre gözläp öňüni alyş işlerine geçirirmegiň deregine, wakalary öz akymyna goýberip, bu meselelerde-de bizi öz najatymza garamaga, özümüzى özümiziň goramagyna garaşýarlar.

Biz bize ýeteris, Türkiye!

Pynar TURAN.

18.04.2020, «Sözcü» gazeti.

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW,
Stambul uniwersitetiniň talyby. Publisistika